

ጌታዬ አላህ ነው

www.with-allah.com/am

أمّھری

የአላህን ስሞችና ባሕርያቱን
የማወቅ አስፈላጊነት :-

www.with-allah.com

ሙሐመድ ብን ሰርራር አልያማ
ዶክተር ዐብዱላህ ብን ሳሊም ባህማም

አላህን ^{جل جلاله} በስምቹና በባሕርያቱ ዕውቀው

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأعراف: 180]

«ለአላህም መልካም ስምቶች አሉት፤ (ስትጸልዩ) በርሷም ጥሩት፤ እነዚያንም ስምቹን የሚያጣምሙትን ተውዋቸው፤ ይህሩት የነበሩትን ነገር በእርግጥ ይመነዳሉ፡፡»
[አልአዕራፍ:180]

አላህን ^{جل جلاله} ዕውቀው

ሦስተኛ - አላህን ^{جل جلاله} በስምቸና በባሕርያቱ ዕውቀው

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأعراف: 180]

«ለአላህም መልካም ስምቸ አሉት፤ (ስትጸልዩ) በርሷም ጥሩት፤ እነዚያንም ስምቸን የሚያጣምሙትን ተውዋቸው፤ ይሠሩት የነበሩትን ነገር በእርግጥ ይመነዳሉ።»
[አልአዕራፍ: 180]

ሀ - የ (وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ) «ለአላህም መልካም ስምቸ አሉት፤» የሚለው ትርጉም ፦

የአላህ ﷻ ስምቸ ሁሉም የሚያጥግሱ ስምቸ ናቸው። አላህ ﷻ ሁሉን ስምቸን መልካም መሆናቸውን ገልጸዋል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأعراف: 180]

«ለአላህም መልካም ስምቸ አሉት፤ (ስትጸልዩ) በርሷም ጥሩት፤ እነዚያንም ስምቸን

የሚያጣምሙትን ተውዋቸው፤ ይሠሩት የነበሩትን ነገር በእርግጥ ይመነዳሉ።» [ክልከራ:180]

መልካሞች የሆኑት ለቃላቸው ንብት ብቻ ሳይሆን የምሉእነት ባሕርያትን የሚያመለክቱ በመሆናቸው ነው። ሁሉም ስሞች እርሱን የሚያሞግሱት፣ የሚያወድሱትና የሚያልቁት ስሞች ናቸው። ለዚህም ነው መልካሞች የሆኑት። ባሕርያቱም እንደዚሁ ሁሉም የምሉእነት ባሕርያት ናቸው። መገለጫዎቹ ሁሉ የልዕልና፣ የልቅና እና የግርማ ሞገስ መገለጫዎች ናቸው። ሁሉም ሥራዎቹ የጥበብ፣ የእዝነት፣ የጥቅምና የፍትሕ ሥራዎች ናቸው።

በአላህ ስሞችና በባሕርያቱ በርሱ መጽሐፍና በነቢዩ ﷺ ሱንና ውስጥ በተመለከተው መሰረት ማመን፣ የኢማን አንድ አካል ነው። በእስማእና በስፋት ማመን በሁለት መሰረታዊ መርሕ ላይ የታነጸ ነው።

የመጀመሪያው መርሕ ፦

የአላህን ስሞች ሳያጣምሙት ርጉም የለሽ ሳያደርጉ፣ ከሌላው ጋር ሳያመሳስሉና አኳኋኑ እንዲህ ነው ሳይሉ ለርሱ ግርማ ሞገስና ለኃይልነቱ ተገቢ በሆነ መንገድ ማረጋገጥ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

«የሚመስለው ምንም ነገር የለም፤ እርሱም ሰሚው ተመልካቹ ነው።» [ክልከራ:11]

ሁለተኛው መርሕ ፦

ትርጉሞቹን መረዳት፣ ስሞቹ የያዘቸውን ባሕርያት (ስፋት) ትክክለኛ አኳኋናቸውን ሙሉ በሙሉ ለመገንዘብ ካለመሞከር ጋር ማረጋገጥ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا﴾ [طه: 110]

«በስተፊታቸው ያለውን፣ በስተኋላቸውም ያለውን ሁሉ ያውቃል፤ በርሱም ዕውቀትን አያካብቡም፤ (አያውቁም)።» [ጣሃ:110]

አላህ ﷻ በመልካም ስሞቹና በላቁ ባሕርያቱ ለባሮቹ ራሱን ለምን ዓለማ እንዳስተዋወቀ የገለጸ ሲሆን፣ እሱም በስሞቹና በባህርያቱ እንዲግዝቡት ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ ۖ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ [الإسراء: 110]

«:- አላህን ጥሩ፤ ወይም አልረሕማንን ጥሩ፤ (ከሁለቱ) ማንኛውንም ብትጠሩ፤ (መልካም ነው)፤ ለርሱ መልካም ስሞች አሉትና በላቸው፤» [አልኢስራኢ:110]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

[الأعراف: 180]

«ለአላህም መልካም ስሞች አሉት፤ (ስትጸልዩ) በርሷም ጥሩት፤ እነዚያንም ስሞቹን የሚያጣምሙትን ተውዋቸው፤ ይሠሩት የነበሩትን ነገር በእርግጥ ይመነዳሉ።» [አልኢስራኢ:180]

ለ - በርሷም ጥሩት፤ ማለት ፦

በመልካሞቹ ስሞቹ እርሱን መጥራት ማለት ሁለት ዓይነት መጥራትን (ዱዓአን) የሚያካትት ሲሆን፤ «አላህ ሆይ! ስጠኝ፤ በጣም አዛኝ ሆይ! እዘንልኝ! በጣም ቸር የሆንክው ጌታ ከችሮታህ ስጠኝ» ማለትን የመሳሰለው የልመና ጥሪ አንዱ ነው። ሌላው የውዳሴና የአምልኮ ጥሪ (ዱዓአን) ሲሆን፤ ልመና ሳይኖርበት አላህን ﷻ በስሞቹና በባህርያቱ ማወደስና ማላቅን የመሳሰለ ነው። ውዳሴው በልብ ወይም በምላስ የመልካም ስሞችና የላቁ ባሕርያት ባለቤት የሆነውን አላህን ﷻ በማስታወስና በመዘከር ሊሆን ይችላል።

ሐ - «(وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ) ስሞቹን የሚያጣምሙትን ተውዋቸው፤» ማለት ፦

የአላህን ስሞች ማጣመም ማለት በአላህ ﷻ መጽሐፍ ውስጥ የቀረበውን ነገር ማስተባበል፤ ወይም ስሞቹን ከፍጥረታቱ ስሞች ጋር ማመሳሰል፤ ወይም አላህን ﷻ ለርሱ ተገቢ ባልሆነ በቁርአንም ሆነ በነቢዮቹ ﷺ ሱና ውስጥ ማስረጃ በሌለው ስም መሰየም ወይም ባሕርይ (ስፋህ) እርሱን መግለጽ ማለት ነው።

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን የማወቅ አስፈላጊነት ፦

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን የማወቅ አስፈላጊነት፤ ክቡርነቱና የላቀ ሰፍራው ከሚከተሉት ነጥቦች ግልጽ ይሆናሉ፦

https://www.with-allah.com/am

አንደኛ -

ከዕውቀት ሁሉ የተከበረውና የላቀው ዕውቀት፣ ከአላህ ﷻ መልካም ስሞችና ከላቁ ባሕርያቱ ጋር የተያያዘ ዕውቀት ነው። አንድ የአላህ አገልጋይ ለአላህ ﷻ የሚኖረው ተገዥነት (ዕባዳው)፣ በርሱ የሚኖረው መጽናናት፣ ለርሱ የሚኖረውና በልቡ ውስጥ የሚፈጠረው ፍቅርና የርሱ ግርማ ሞገስ፣ ለርሱ ﷻ ስሞችና ለባሕርያቱ በሚኖረው ዕውቀት መጠን ነው። ይህም በወዲያኛው የኣክራ ሕይወት የአላህን ﷻ ውዴታና ጀነትን ለማግኘት፣ የጋልነትና የግርማ ሞገስ ባለቤት ወደሆነው የአላህ ﷻ ፊት መመልከትን ለመታደል ምክንያት ይሆናል። ይህ ታላቅ ግብ እውን ሊሆን የሚችለው አላህ ﷻ በቸርነቱ ሲያሳካው (በርሱ ተውፊቅ) ነው።

ሁለተኛ -

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን ማወቅ የዕውቀቶች ሁሉ መሰረትና የኢማን የማእዘን ድንጋይ ነው። ከግዴታዎች ሁሉም ቀዳሚው ግዴታ ነው። ሰዎች ጌታቸውን ካወቁት ለርሱ ተገቢው የሆነውን አምልኮ ያመልኩታል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿فَاعْلَم أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

[محمد: 19]

«እነሆ ከአላህ ሌላ አምላክ አለመኖሩንም ዕውቅ፤» [ሙሐመድ: 19]

ሦስተኛ -

አላህን ﷻ በስሞቹና በባሕርያቱ ማወቅ ኢማንና እርግጠኝነትን ያሳድጋል፤ ተውሒድን እውን ያደርጋል፤ የዕባዳን ጥፍጥፍ እና ጣዕም ይጨምራል። ይህም የኢማን መንፈስ መሰረቱና ዋነኛ ግብ ነው። ወደዚህ ለመድረስ አጭሩ መንገድ ደግሞ ቁርኣን ውስጥ የሰፈሩትን የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን ማስተዋልና ማስተንን ነው። አላህ ﷻ አንድ ባሪያውን እርሱን ማወቅና እርሱን ማፍቀር እንደሚችል በማድረግ ካከበረው፣ የላቁ ባሕርያቱን እንዲቀበል ልቡን ያስፋለታል፤ ከወሕይ ምንጭ እንዲጎነጭም ያደርገዋል። የስሞቹና የባሕርያቱ ግንዛቤ ልቡ ውስጥ ሲሰማው ወደና ፈልጎ ይቀበለዋል፤ ተገዥና ተመሪ ይሆንና ልቡ ይበራል። ልቦናው ይጠራል።

በፍቅርና በደስታ ይሞላል። በፍስሐ ይፈነድቃል፤ መንፈሳዊ ሀብቱ ይጎለብታል። ዕውቀቱ በርሱ ይበለጽጋል፤ ይጠናከራል። ልቦናው ይረጋጋል። የዕውቀት መናኸሪያ

የአንድ ዕውቀት ከበሬታ የሚመነጨው ዕውቀቱ ከሚያስጨብጠው መረጃ ክቡርነት ሲሆን፣ የአላህን ስሞችና ባሕርያቱን ከማወቅ የበለጠ ክቡር የሆነ ዕውቀት የለም

ይሆናል። የአንድ ዕውቀት ክቡርነት ከሚሰጠው መረጃ ክቡርነት የሚመነጭ ነውና ዓይነ ሕሊናው በዐጾዱና በጨፌው አትክልት እይታ ይረካል። እንዲህ ያሉ ባሕርያት ያሉትን ጌታ ከማወቅ የበለጠ ክቡርና ታላቅ ዕውቀት የሌለ ሲሆን፤ ክቡርነቱ የመልካም ስሞችና የላቁ ባሕርያት ባለቤት የሆነው አላህ ﷻ አስፈላጊያችን የሆነውን ያህል የበዛ ነው። ለአንዲት ነፍስ ከምንም አስገኝቶ የፈጠራትን ፈጣሪ ከማወቅ፤ እርሱን ከማፍቀር፤ እርሱን ከማወደስ፤ በርሱ ከመጽናናት፤ ወደርሱ መቃብሎን ከመፈለግና ወደርሱ ከመጠጋት የሚበልጥባት ምንም ነገር የለም። ወደዚህ ለመድረስ ደግሞ የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን ከማወቅ ውጭ ሌላ መንገድ የለም። አንድ የአላህ አገልጋይ ይህን ዕውቀት ይበልጥ በገበየ ቁጥር አላህን ﷻ ይበልጥ የሚያውቅ ይሆናል። እርሱን ይበልጥ የሚፈልግና ወደርሱ ይበልጥ የሚቀርብ ይሆናል። ዕውቀቱን ባጣ መጠንም ለአላህ ﷻ ያለው ዕውቀት ያነሰ፤ ክርሱ ያለው ርቀትም የሰፋ ይሆናል። አላህ ﷻ አንድን ባሪያ የሚያስቀምጠው ባሪያው ለጌታው በሚሰጠው ደረጃና በውስጡ በሚሰጠው ግምት ልክ ነው።

አራተኛ -

አላህን ﷻ በእውነት ያወቀ ሰው፤ አላህ በሚሠራውና በሚደነግገው ሕግ ላይ የቀሰመውን የአላህን ስሞችና የባሕርያቱን ዕውቀት አስረጅ አድርጎ ይጠቀማል። የአላህ ﷻ ሥራዎች ሁሉ በፍትሕ በትሩፋትና በጥበብ መካከል የሚሸከረከሩ በመሆናቸው፤ አላህ ﷻ ከስሞቹና ከባሕርያቱ ጋር የሚጣጣመውን እንጂ አይሠራም። የሚደነግጋቸው ሕጎችም እንደዚህ ከውዳሴው ከጥበቡ ከችሮታውና ከፍትሁ ጋር የተጣጣሙ ናቸው። የተናገራቸውና ክርሱ የተላለፈው ሁሉ እውነትና ሐቅ ናቸው። ትእዛዛቱና እገዳዎቹ ሁሉ ፍትሕ ጥበብና ርኅራዜ ናቸው። ይህ የዕውቀት ዘርፍ በጣም ጉልህ ከመሆኑ የተነሳ መንገርና መጠቆም የማያሻው ታላቅ ዕውቀት ነው።

አምስተኛ -

እያንዳንዱ ባሕርይ (ስፋህ) ክርሱ የሚመነጭና ከውጤቶቹ የሆነ የተለየ ዕባዳ (አምልኮ) ያለው በመሆኑ፤ በአላህ ﷻ ባሕርያትና ክርሱ በሚመነጨ ግልጽና ስውር ዕባዳዎች መካከል ጥብቅ

የአላህን ስሞችና ባሕርያቱን ማወቅ የልብ ጥራትና የኢማን ምሉእነት ነው።

ቁርኝትና መጣጣም መኖሩ። ይህ ሁሉንም የልቦና እና የአካል የዕባዳ ዓይነቶችን የሚያጠቃልል ሲሆን፤ አላህ ﷻ የሚጠቅምና የሚጎዳ፤ የሚሰጥና የሚነሳ፤ ፈጣሪ፤ ሲላይ ሰጪ፤ የሚያኖርና የሚገድል ብቸኛው ባለሙሉት ጌታ መሆኑን የሚገነዘብ የአላህ ባሪያ፤ በውስጡ በአላህ ላይ የመመካትን (የተወኩልን) ጸጋ ሲጎናጸፍ በተባጩ ደግሞ ለዚህ ተወኩል አስፈላጊ የሆኑ ነገሮችንና ውጤቶቹን ይታደላል። አላህ ﷻ ሰሚና ተመልካች መሆኑን ማወቅ፤ አንድም ነገር ክርሱ የማይሰወር መሆኑን፤ የዓይኖችን ክህደትና ልብ የደበቀውን ሁሉ የሚያውቅ ጌታ መሆኑን ማወቅ፤ አገልጋዩ አንደበቱንና አካላቱን አላህ ﷻ ከማይወዳቸው ነገሮች ሁሉ እንዲጠብቅ ያደርገዋል። አንደበቱና አካላቱ አላህ በሚወደውና በሚፈልገው ነገር ላይ ብቻ ለመሰማራት

እንዲተገ በማድረግ በውስጡ «አላህ ምን ይለኛል» የሚያሰኝ ስሜት ይፈጥርበታል። ይህ ይሉኝታና ፈጣሪን የማፈር ስሜትም አላህ ከከለከላቸው ነገሮችና ከእኩይ ተግባራት እንዲታቀብ ያደርገዋል። አላህ ﷻ ከፍጥረታት ሁሉ የተብቃቃቸር፣ ለጋስ፣ ርኅሩህ፣ አዛኝና ደግ ጌታ መሆኑን ማወቁ ደግሞ የተስፋና በርሱ ላይ የመተማመን አድማሱን እንዲያሰፋ ያስችለዋል። ኃያልነቱን፣ ግርማ ሞገሱንና አሸናፊነቱን ማወቁም እንደዚሁ ለርሱ መተናነስ፣ መንበርከክንና ውዴታውን ያስገኝለታል። እነዚህ ሕሊናዊ ስውር ሁኔታዎች ውጤታቸው የሆኑ ተግባራዊ ተጨባጭ የዕባዳ ዓይነቶችን ያፈራሉ። . . እናም ዕባዳዎች ሁሉ በዚህ መልኩ የአላህ ﷻ ስሞችና የባሕርያቱ ውጤቶች መሆናቸው ይረጋገጣል።

ስድስተኛ -

በአላህ ﷻ ስሞችና በባሕርያቱ እርሱን ማምለክ በልቦና ሰላምና መረጋጋት ላይ፣ በጠባይና ስነምግባር ደህንነት ላይም በጎ ተጽእኖ ያሳድራል። ስሞቹንና ባሕርያቱን ትርጉም የለሽና ውድቅ ማድረግ ለልቦና ደዌዎች በር መክፈት ነው።

ሰባተኛ -

የአላህ ﷻ ስሞችና የባሕርያቱ ዕውቀት፣ አንድ የአላህ አገልጋይ ችግርና መከራ ሲያጋጥመው መጽናኛ ይሆንለታል። ፈጣሪ ጌታው በጣም ዐዋቂ፣ ጥበበኛና ማንንም የማይበድል ፍትሐዊ መሆኑን ያወቀ ሰው፣ አላህ የወሰነውንና የደረሰበትን ነገር ወደ በትዕግስት ይቀበላል። የሚደርስበት ፈተና፣ የሚያጋጥመው መከራና አበሳ፣ እርሱ የማያውቃቸውና ዕውቀቱ የማይደርስባቸው ጥቅሞችና ፋይዳዎች ይዘው እንደሚመጡ ይገነዘባል። በአላህ ጌታ ዕውቀትና በጥበቡ የተወሰኑና

የተቀነባበሩ በመሆናቸው በጌታው ይጽናናል፤ በርሱም ይተማመናል፤ ጉዳዩን ሁሉ ለርሱ አሳልፎ ይሰጣል።

ስምንተኛ -

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን ማወቅ ወደ አላህ ውዴታ፣ እርሱን ወደ ማላቅና ማክበር፣ በርሱ ላይ ተስፋን ወደ መጣል፣ እርሱን ብቻ ወደ መፍራት፣ በርሱ ላይ ብቻ ወደ መተማመንና ሁሌም ተመልካችና ተቆጣጣሪ መሆኑን ወደ ማስታወስ የሚወስድ መንገድ ነው። እነዚህ ሁሉ የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን የማወቅ ፍሬዎች ናቸው።

ዘጠነኛ -

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን ማስተንተንና አስተውሎ መመርመር ቁርኣንን ለመገንዘብና ለማስተንተንን የሚያግዝ ብርቱ መሳሪያ ነው። አላህ ﷻ ቁርኣንን እንድናስተነትን ሲያዘን እንዲህ ብሏል፦

﴿ كَتِيبٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴾ [ص: 29]

«(ይህ) ወዳንተ ያወረድነው፣ ብሩክ መጽሐፍ ነው፤ አንቀጾቹን እንዲያስተነትኑትና የአእምሮዎች ባለቤቶችም እንዲገምጹ (አወረድነው)።»

[ሷድ: 29]

ቅዱስ ቁርኣን የአላህ ﷻ ስሞችና ባሕርያቱ በተደጋጋሚና በብዛት የሚወሰዱት ከመሆኑ አንጻር፣ ስሞቹንና ባሕርያቱን ማስተዋልና አስተንትኖ መረዳት ማለት ቁርኣንን አስተንትኖ መረዳት ማለት ነው። ቁርኣንን አስተውሎ የተገነዘበ ሰው ከሰማያቱ በላይ ዐርሹ ላይ ያለውን ኃያሉን አላህ ﷻ ፣ የባሮቹን ጉዳዮች ሲያቀነባበር፣ ትክክለኛና እገዳ ሲያስተላልፍ፣ ነቢያትንና መልእክተኞችን ሲልክ፣ መለኮታዊ መጽሐፍትን ሲያወርድ፣ ወዶ ሲቀበልና

ሲቆጣ፣ሲሸልምና ሲቀጣ፣ሲሰጥና ሲነሳ፣ክፍ ሲያደርግና ሲያዋርድ፣ሲያነሳና ሲጥል፣ከሰባቱ ሰማያት በላይ ሆኖ ሲሰማና ሲመለከት፣ግልጽና ስውሩን የሚያውቅ፣ያሻውን ሲሰራና የመሰለውን ሲፈርድ፣ከጉድለት ሁሉ የጠራ ሆኖ፣ያለ እርሱ ፈቃድ አንዲት ቅንጣት አቶምም ሆነች ከዚያ ያነሰ አንዳች ነገር የማይንቀሳቀስ፣ክርሱ ዕውቀት ውጭ ቅጠል እንኳ ከዛፉ የማይወድቅ የፍጹማዊ ዕውቀት ባለቤት የሆነ ጥበበኛ አምላክ መኖሩን በአእምሮው ያስተውላል።

<https://www.with-allah.com/am>

አላህን ﷻ ያገኘ ሰው ምን አጥቶ?!

አላህን ﷻ ያጣ ሰውስ ምን አግንቶ?!

ዐሥረኛ -

የአላህ ﷻ ስሞችና የባሕርያቱ ዕውቀት፣ከአላህ ጋር በሚኖረን ግንኙነት ውስጥ አደብና ስነምግባርን፣እንደዚሁም የርሱን ይሉኝታ ልብ ውስጥ ይዘራል። ይህም ለሃይማኖቱ ተገዥ መሆንና በስውርም ሆነ በግልጽ ለሃይማኖታዊ ስነምግባሮቹ ተመሪ መሆን ማለት ሲሆን፣ ከአላህ ጋር በሚኖረን ግንኙነት ውስጥ በአደብ መመራት የሚቻለው በሦስት ነገሮች አማካይነት ብቻ ነው። እነሱም፦ በስሞቹና በባሕርያቱ አላህን ﷻ ማወቅ፣እርሱ የሚወደውንና የሚጠላውን በመለየት በሃይማኖቱና በሽሪዓው እርሱን ማወቅ፣እውነትን ከዕውቀት ከተግባርና ከአካሂድ አንጻር አውቆ ለመቀበል ዝግጁ የሆነች ገርና ስንዱ ነፍሲያ ናቸው።

ዐሥራ አንደኛ -

የአላህ ﷻ ስሞችና የባሕርያቱ ዕውቀት፣ባሪያው የራሱን እንክኖችና ጉድለቶች መለስ ብሎ እንዲያስተውል ስለሚያደርገው ራሱን ለማረምና ለማሻሻል እንዲተጋ ያነሳሳዋል።

የከሕደት ማእዘናት አራት ሲሆኑ፣እነሱም ከራት፣ምቀኝነት፣ቁጣና ሥጋዊ ዝንባሌ ናቸው። የነዚህ የአራቱ ምንጭ ደግሞ ባሪያው ጌታውን የማያውቅ መሆንና የገዛ ራሱንም የማያውቅ መሆን ነው። ጌታውን በምሉእ ባህርያቱና በግርማ ሞገስ

አላህን ﷻ ማወቅ
ለልቦና እና
ለአካላት በጎ
መሆን አስፈላጊ
ነው።

መገለጫዎቹ ቢያውቀው፣ የገዛ ነፍሲያውን እንከኖችና ጉድለቶቿን የሚረዳ ቢሆን ኖሮ አይከራራም፤ ለነፍሲያው ብሎ አይቆጣም፤ አላህ በሰጠው ጸጋ ምክንያት በማንም ሰው ላይ የቅናት ስሜት አያድርበትም።

ዐሥራ ሁለተኛ -

የአላህ ﷻ ስምችና ባሕርያቱን አለማወቅና በቂ ግንዛቤ አለመጨበጥ፣ በስምችና በባሕርያቱ እርሱን አለመገዛት ለጥመትና ለማይምነት የሚያጋልጥ አደጋ ነው። አላህንና መልእክተኞቹን ያላወቀ ሰው ምንም ነገር አላወቀም። ይህ እውነታ ያመለጠው ሰው ምንም እውነታ አልጨበጠም። አላህን ﷻ ማወቅ፣ እርሱ የሚወደውን መሥራትና ወደዚያ የሚያደርሰውን መንገድ ማወቅ ያመለጠው ሰው ምንም ዕውቀት አልገበየም፤ አንዳች ሥራም አላስመዘገበም። የሰው ልጅ ሕያውነቱ በልቦናውና በመንፈሱ ሕያውነት የሚለካ ነው። የመንፈስና የልቦና ሕያውነት ፈጣሪ አምላኩን ከማወቅ፣ እርሱን ከመውደድ፣ እርሱን ብቻ ከመገዛት፣ ወደእርሱ ብቻ ከመማለስ፣ በእርሱ ውዳሴ ከመረጋጋትና ከመጽናናት፣ ወደእርሱ በመቅረብ ከመርካት ውጭ የሚታሰብ አይደለም። ይህን እውነተኛ ሕይወትና ሕያውነት የተነፈገ ሰው፣ በዚህ ዓለም ላይ ያለው ሁሉ በዚህ ምትክ ቢሰጠው እንኳ መልካም ነገሮችን ሁሉ የተነፈገ ሰው ነው።

ዐሥራ ሦስተኛ -

የአላህ ﷻ ስምችና የባሕርያቱ ዕውቀት፣ ለጠራ ተውሒድና ለአላማን ምሉእነት የሚያበቃ ሲሆን፣ ለአላህ ፍጹም መሆን፣ እርሱን መውደድ፣ እርሱን መፍራት፣ በእርሱ ላይ ተስፋን መጣልና በእርሱ ላይ ብቻ መተማመንን ለመሳሰሉ የልቦና ሥራዎችም መገለጫ ይሆናል። ልቦናን ለማጥራት፣ ከጎት-ጓችና አደናቃይ ነገሮች ነጻ ለማድረግ ካለው ከፍተኛ ጥቅም አኳያ፣ ለእስ ጉዳዩን አስተውሎ መመልከትና ተገቢ የሆነ ትኩረት መስጠት ቀላል ነው። የሽሪዓውን ምንጮችና መሰረቶች ያስተነተነ ሰው፣ የልቦና ሁኔታዎችና ተግባራት ከአካላዊ ሥራዎችና ክንዋኔዎች ጋር የተሳሰሩ መሆናቸውን፣ ያለ እነሱ የማይጠቅሙ፣ የልቦና ሁኔታዎችና ተግባራት በአንድ የአላህ አገልጋይ ላይ ከአካላዊ ተግባራት ይበልጥ ግዴታ የተደረጉ መሆናቸውን ይገነዘባል። ሙእምን ሰው ከአስመሳይ መናፍቅ የሚለየው ስለ በደንዳንዳቸው ልብ ውስጥ ባሉትና ሁለቱን በሚለዩት የልቦና ሁኔታዎችና ተግባራት እንጂ መቻ በሌላ ሆነና? አንድ ሰው እስላምን መቀበልና መስለም የሚችለው ስለ አካላዊ ግዴታዎችና

<https://www.with-allah.com>

የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያቱን መረዳትን የሚመለከቱ መርሆዎችና ማሳሰቢያዎች ፡-

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [النسور: 11]

«የሚመስለው ምንም ነገር የለም፤ እርሱም ሰሚው ተመልካች ነው።» [አልቩራ:11]

ሥራዎች በፊት በውስጣዊው የልቦና ተግባር አይደለምን? እናም የልብ ዕባዳና ተገኝነት ከአካላዊ ዕባዳና ተገኝነት የላቀና ይበልጥ የሚቆይ ሲሆን፣ ወደ አካላዊ ዕባዳ የሚወስድ መንገድ ነው። በመሆኑም በማንኛውም ጊዜ ግዴታነቱ የጸና ነው።

1. ሁሉም የአላህ ﷻ ስሞች መልካሞች ናቸው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፡-

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ [الأعراف: 180]

«ለአላህም መልካም ስሞች አሉት።» [አልአፊራዩ:180]

አላህ ﷻ የላቀና የተቀደሰ እርሱነቱን (ዛቱን) እንድናውቅ ያደረገን፣ እንድናልቀው፣ እንድናፈቅረው፣ እንድንፈራውና በርሱ ላይ ተስፋችንን እንድንጥል ነው።

2. የአላህ ﷻ ስሞች ምንጫቸው ሁለት ብቻ ሲሆን፣ እነሱም የአላህ ﷻ መጸሐፍና የነቢዩ ﷺ ሱንና ናቸው። ከነዚህ ውጭ ሌላ ምንጭ የላቸውም። የአላህ ﷻ ስሞችና ባሕርያቱ ከሁሉቱ ውጭ ሊጸኑ አይችሉም። ስለዚህም አላህ ﷻ እና ረሱል ﷺ ያጸኑትን አጽንተን እንቀበላለን፤ አላህ ﷻ እና ረሱል ﷺ ያስተባበሉትን አስተባብለን ተቃራኒውን እናጸናለን። የጸና ወይም የተስተባበለ መሆኑ ያልተገለጸውን በተመለከተ፣ ማረጋገጫም ሆነ ማስተባበያ ያልቀረበበት በመሆኑ ጥሬ ቃሉን ከመቀበል እንቆጠባለን። ፍችና ይዘቱን ግን በዝርዝር ተለይቶ ይወሰዳል። ለአላህ ﷻ ተገቢ በሆነ እውነታ ላይ እንዲያነጣጥር የታለመ ከሆነ ተቀባይነት ይኖረዋል። ለአላህ ﷻ ተገቢ ያልሆነ ይዘትና ትርጉም ካለው ግን ውድቅ ማድረግ ግዴታ ይሆናል።

3. የአላህን ﷻ ባህርያት አስመልክቶ የሚወሰደው አቋም እርሱነቱን (ዛቱን) አስመልክቶ ከሚወሰደው አቋም ጋር ተመሳሳይ ነው። የተቀደሰ እርሱነቱን

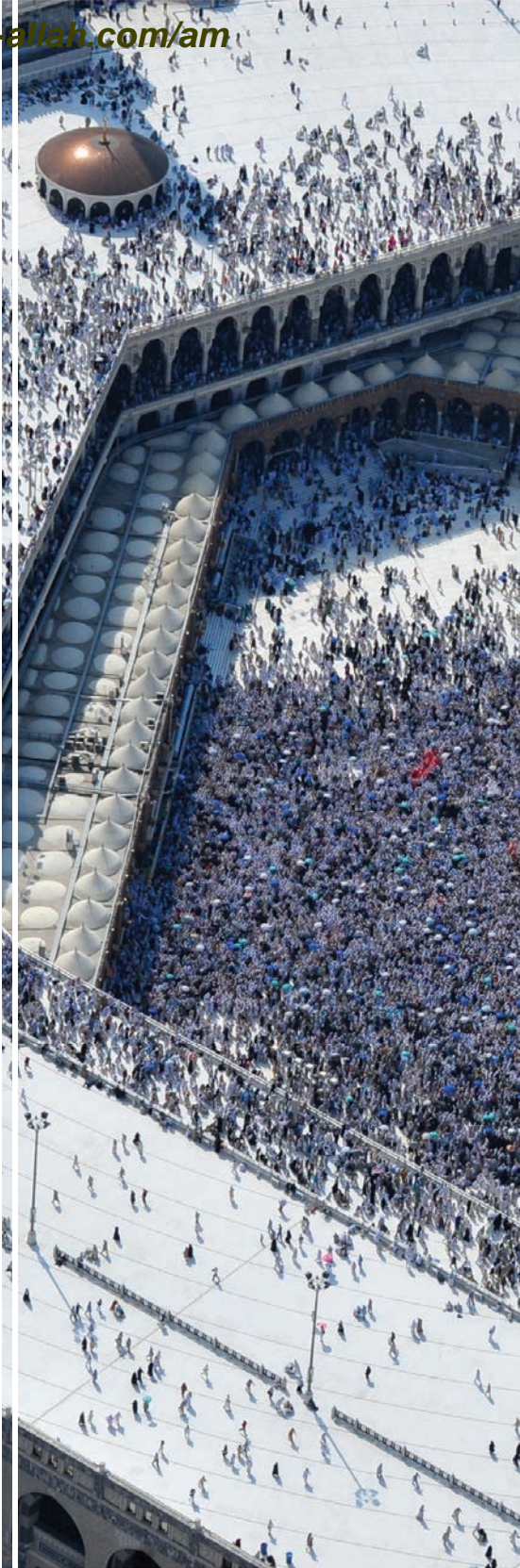
አካሏን እንደማናውቀው ሁሉ፣ የላቁ ባሕርያቱን አካሏንም አናውቅም። ይሁን እንጂ ማዛባት፣ ትርጉም የለሽ ማድረግ፣ እንዲህ ነው እንደዚያው ነው ብሎ አካሏን መስጠትም ሆነ ከምንምና ከማንም ጋር ማመሳሰል በሌለበት ሁኔታ ጽኑና ቁርጠኛ የሆነ እምነት አምነን እንቀበላቸዋለን።

4. የአላህ ﷻ ስሞችና ባሕርያቱ፣ ተምሳሌታዊም እንቅጥልሽም ሳይሆኑ እውነተኛ ትርጉምና ፍቺ ያላቸው ስሞችና ባሕርያት ናቸው። እንደ የችሎታ ባለቤት፣ በጣም ዐዋቂው፣ ጥበበኛው፣ ሰሚው፣ ተመልካቹ የመሳሰሉ የአላህን ﷻ እርሱነትና የእርሱነቱን ምሉእ ባሕርያት የሚያመለክቱ ናቸው። አነዚህ ስሞች የአላህን ﷻ እርሱነት የሚያመለክቱ ሲሆኑ፣ ተግባሩ የሆኑ ፍጹማዊ ችሎታ፣ ዕውቀት፣ ጥበብ፣ ሰሚነትና ተመልካችነቱን ያሳያሉ።
5. አላህን ﷻ ከጉድለቶች ሁሉ ማጥራት የሚገባው ስሞቹንና ባሕርያቱን ትርጉም የለሽ (ተዕጢል) ሳያደርጉ ነው። ጉድለቶችን ከአላህ ማስተባበል በያንዳንዱ ጉድለት ውስጥ የሚጠቃለል ሲሆን፣ ምሉእነቱን ማጽናት ደግሞ በያንዳንዱ ባሕሪ ውስጥ የሚዘረዘር ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾
 [النشورى: 11]

«የሚመስለው ምንም ነገር የለም፤ እርሱም ሰሚው ተመልካቹ ነው።» [አልአንቢያ: 11]

6. በአላህ ﷻ ስሞች ማመን በስሙና ስሙ በሚይዘው ባሕሪ ማመንን ግዴታ እንደሚያደርግ ሁሉ፣ ከስሙ ጋር በሚተሳሰረውና በውጤቱ ማመንንም ግዴታ ያደርጋል። በጣም አዛኝ (አርረሐም) የሚለው የአላህ ስም አላህ

ጌታ የእገዛነት ባሕሪ ያለው መሆኑን በውስጡ ያካተተ በመሆኑ አላህ ጌታ በእገዛነቱ ለባሮቹ ያዝናል።

የአላህን ስሞችና ባሕርያቱን ለመረዳት የሚያግዙ አስፈላጊ የሆኑ ነጥቦች ይገኛሉ። እነሱም የሚከተሉት ናቸው ፦

1. ስሞቹ በቀጥታ ተለይተው የተወሰኑ አይደሉም። ሐዲሥ ውስጥ የሚከተለውን እናገኛለን፦ « . . አንተ ራስህን በሰየምክበት፣ ወይም ከፍጥረቶችህ ለአንዱ ባስተማርከው፣ ወይም በመጽሐፍህ ውስጥ ባወረድከው፣ ወይም በሩቁ ዕውቀትህ አንተ ዘንድ ብቻ ባስቀረኸውና ያንተ በሆነው እያንዳንዱ ስም እለምነሃለሁ . . »

(በአሕመድ የተዘገበ)

2. ከአላህ ጌታ ስሞች መካከል ሌላ ማንም የማይጋራውና ለአንድ አላህ ብቻ የተለዩ፣ ከአላህ ጌታ በስተቀር ማንም ሊጠራባቸው የማይፈቀዱ ስሞች ይገኛሉ። እነዚህም አላህ እና አልረሕማንን የመሳሰሉ ናቸው። ከስሞቹ መካከል ለአላህ ጌታ ሲሆኑ ስሞቹና ባሕርያቱ ፍጹም ምሉእ ቢሆኑም፣ ለሌሎች መጠሪያነት ሊውሉ የሚችሉ ስሞችም ይገኛሉ።

3. ከአላህ ጌታ ስሞች ባሕርያት ይመነጫሉ። እያንዳንዱ ስም ባሕሪ (ስፋህ) በውስጡ ያቀፈ ሲሆን፣ ከባሕርያት ግን ስሞች አይመነጩም። «አላህ ይቆጣል» እንደምንለውና «አላህ ቁጡው» ብለን ግን እንደማንገልጸው ማለት ነው። አላህ ጌታ በቁጡነት ባሕሪ ከመገለጽ የጠራ ነውና።

